

PS

Fra Blekingegade til Inger Støjberg

Portræt af højesteretspræsidenten

Side 10-14

Højesteret er ikke nogen hyggelig

Få har haft en mere markant juridisk karriere end højesteretspræsident Thomas Rørdam, der begyndte som forsvarer i Blekingegadesagen og slutter af som formand for Rigsretten i sagen mod Inger Støjberg.



HANS
DAVIDSEN-NIELSEN

Tilbage i 1997 stod filminstruksen Peter Gren Larsen og manglede en skuespiller, der lignede det amerikanske it-ikon Bill Gates. Dem findes der selvsagt ikke mange af i Danmark, så holdet bag komedien 'Baby Doom' måtte tænke i alternative baner.

Hvem der fik ideen til at ringe til den daværende advokat Thomas Rørdam, fortaber sig i filmhistoriens glemsel. Men den 44-årige forsvarer i sidste århundredes største kriminalsag om Blekingegadebanden valgte at sige ja tak til birollen som Microsofts grundlægger.

»Just call me Bill, Max. Something special you wanted to discuss«, siger en eftersynkroniseret Thomas Rørdam til spillefilmens hovedperson spillet af Peter Mygind, mens denne udlever en seksuel drøm i en hotelseng på Hawaii.

Med mit temperament ville jeg blive en dommer, der skældte ud, fordi advokaterne var for dårligt forberedte eller for lange i spyttet

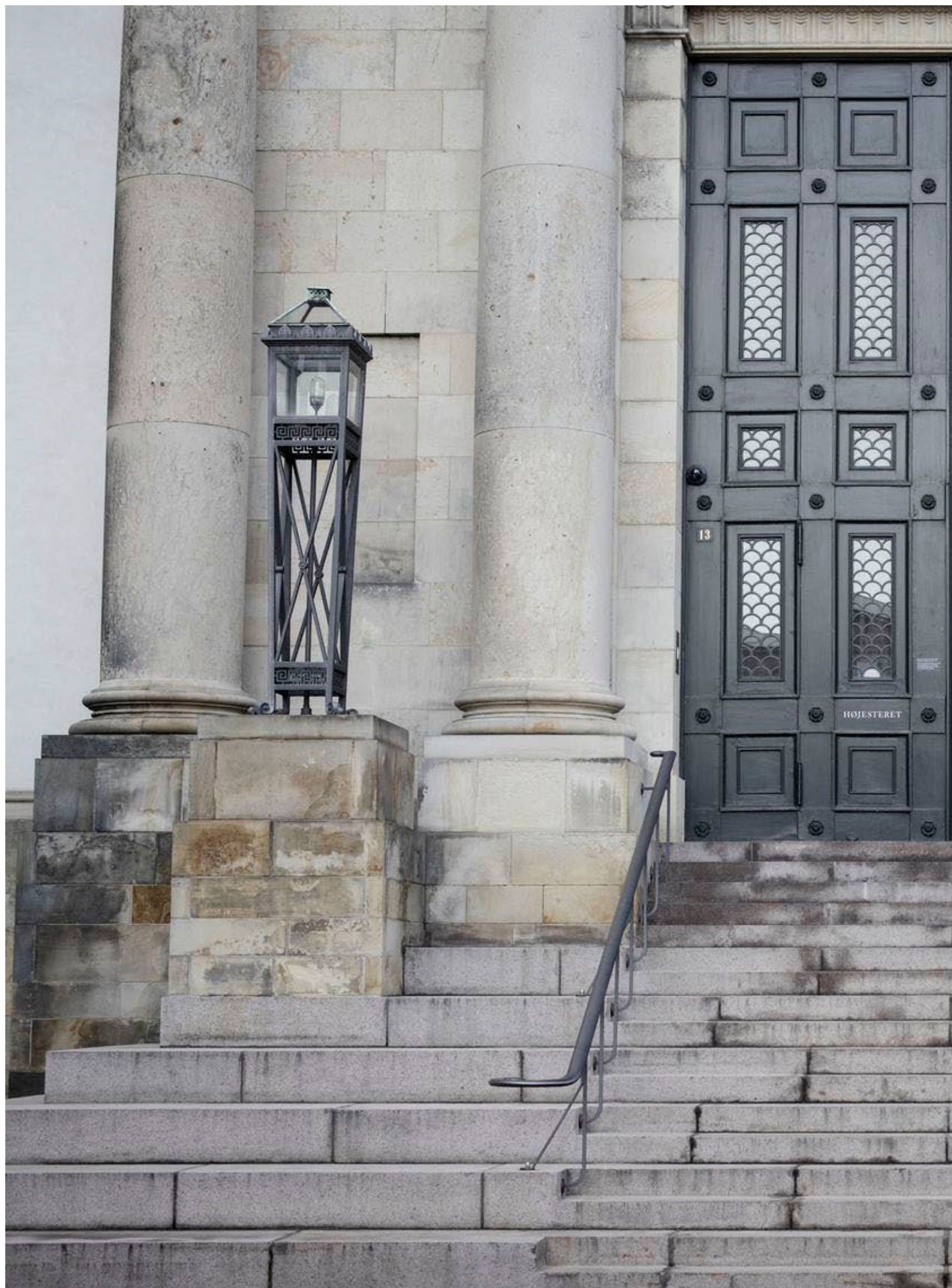
Der er afsagt mange domme i Højesteret, siden 'Baby Doom' i 1998 havde premiere i biografene og fik en blandet modtagelse af anmelderne.

I dag er Thomas Rørdam storkorsridder og en anderledes alvorlig præsident for landets øverste domstol, hvilket er det

største, en jurist kan opnå herhjemme. Det følger med jobbet ligesom den vinrøde kappe, for »der skal hvile en vis tyngde og respekt over landets højeste domstol. Moden skifter, men juraen er bestandig«, har Thomas Rørdam sagt.

Til september sætter han sig i formandsstolen, når Rigsretten for blot anden gang i 100 år er nedsat og tager hul på sagen mod tidligere udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg, der er anklaget for at have brudt loven og givet Folketinget misvisende oplysninger i sagen om de tvangsadskilte unge asylpar.

Hvis man kender Thomas Rørdams livshistorie, er det ikke særlig overra-



OPSTIGNING. I 2002 tog Thomas Rørdam springet fra at være en højprofileret forsvarer til at blive dommer ved landets øverste domstol. Siden 2017 har han været præsident for Højesteret og skal nu stå i spidsen for rigsretssagen mod Inger Støjberg. Foto: Valdemar Ren

teklub – det er alvorlige sager



skende, at han for årtier siden indvilgede i at spille Bill Gates i en dansk komedie. Han var kendt for at være med på den værste og berygtet for sin barokke sans for humor, hvilket tidligere embedsmænd i Justitsministeriet husker den dag i dag, selv om det er over 40 år siden.

Den unge fuldmægtige gav sine kolleger øgenavne og fik problemer, fordi han kiggede i chefens skrivebordsskuffe, og ingen havde i sin vildeste fantasi drømt om, at Thomas Rørdam med sin respektløse stil ville havne i toppen af Højesteret.

Og dog. For samtidig var han et ualmindelig lyst hoved med en sjælden evne til at arbejde solen sort og sætte sig ind i store og komplicerede sager. Eller som hans gamle ven og kollega advokat Lars Kjeldsen siger:

»Han kan sagen, når han har læst den én gang. Det er forskellen mellem ham og de fleste af os andre«.

Skuddet i Købmagergade

Det er ikke fra fremmede, at Thomas Rørdam har sin interesse for love og paragraffer. Han blev født i i 1952 i Gladsaxe og voksede op i det, han har betegnet som et hjem med et »stærkt socialt engagement«, hvor der blev diskuteret samfundsforhold ved middagsbordet.

Hans mor var konservativt byrådsmedlem, hans far landsdommer og farfar højesteretssagfører, så efter studentereksamen fra Viborg Katedralskole og et mislykket forsøg på at læse matematik ved Aarhus Universitet, valgte han at følge i sin fars fodspor. For som han som

ung mand sagde til sig selv:



I Højesteret hviler meget på form og ældgamle traditioner tilbage fra enevældens tid

»Jura er et studium for folk uden særlige egenskaber, og derfor er det noget for mig«, forklarede Thomas Rørdam i 1995 i et interview i herremagasinet Euroman.

Den juridiske embedseksamen var pæn uden at være prangende, men god nok til i 1977 at begynde som fuldmægtig i Justitsministeriet. Normalt er det den automatiske vej til en karriere i politiet, anklagemyndigheden eller ved domstolene, men midt i 1980'erne tog Thomas Rørdam en usædvanlig beslutning og sprang ud som advokat i et mindre firma. At gå dommervejen sagde ham ikke noget, for rollen virkede for passiv, og »med mit temperament ville jeg blive en dommer, der skældte ud, fordi advokaterne var for dårligt forberedte eller for lange i spytet«.

Livet er fuldt af tilfældigheder, og det gælder om at stå på rette sted på det rigtige tidspunkt. Det er i høj grad også historien om Thomas Rørdam, der i 1991 fik en enestående chance, da en af hans kolleger blev alvorligt syg og døde. Den unge advokat overtog forsvaret for en af Blekingegadesagens absolutte hovedpersoner, Niels Jørgensen, der var po- ►

litiets hovedmistænkte for at have affyret det dræbende skud mod en ung betjent efter et millionkup i Købmagergade i København.

Med ét slag gik Thomas Rørdam fra at være en ukendt ung advokat til at blive en mediekendt forsvarer i en af danmarkshistoriens største straffesager, der endte med hårde fængselsstraffe mod den hårde kerne i den revolutionære venstreorienterede gruppe. Mordet på betjenten forblev dog uopklaret, fordi medlemmerne nægtede at udtale sig.

Når man i dag spørger højesteretspræsidenten, om den nu afdøde Niels Jørgensen betroede sig til ham i fængselscellen, bliver han tavs. Det har han ingen kommentarer til. Op til retsmøderne tilbragte Thomas Rørdam mange timer med sin klient fra Blekingegadebanden, som han svingede godt med, selv om Niels Jørgensen i begyndelsen var noget skeptisk. Først troede den tiltalte, at han havde fået en førsteårsstuderende som advokat, men han blev hurtigt klogere.

Røde klienter

Som retssagen mod Blekingegadebanden skred frem, opnåede Thomas Rørdam en fortrolighed og form for relation med Niels Jørgensen, som advokaten beskrev i Euroman-interviewet nogle år efter dommen i 1991, hvor hans klient fik 10 års fængsel.

»Måske er det vanskeligt for udenforstående at forstå, at der ikke bare var tale om en flok banditter. Men det gjaldt for dem alle, at hvis du havde inviteret dem med til en fest, hvor de deltog, ville du



Som forsvarer kan man i visse tilfælde godt fatte sympati for sine klienter, samtidig med at man tager afstand fra det, de har gjort

bagefter sige, at det var nogle helt utrolig søde, spændende og velbegavede mennesker«.

Blekingegadesagen kan stadigvæk vække stærke følelser og politisk debat for ikke at sige vrede, og som forsvarer bliver man nemt forbundet med sine klients synspunkter og verdensbillede som i tilfældet med Niels Jørgensen. Men det skal man ifølge højesteretspræsidenten ikke lægge noget i.

»Hvis nogen har fået det indtryk, at jeg er 'rød', skyldes det måske, at man i nogens øjne bliver identificeret med de sager, man påtager sig for blandt andet bz'ere og folk på venstrefløjen. Men jeg har haft et bredt spektrum af sager, og jeg aldrig været medlem af et politisk parti«, siger han og fortsætter:

»Som forsvarer kan man i visse tilfælde godt fatte sympati for sine klienter, samtidig med at man tager afstand fra det, de har gjort. Blandt kriminelle er der interessante og spændende mennesker, og der er personer, som egentlig er søde og rare, men havde dummet sig«, lyder det i dag fra Thomas Rørdam, der ikke bevarede kontakten med Niels Jørgensen efter retssagen eller deltog i hans begravelse i 2008. Det samme gælder med andre klienter.

Et tilbagevendende spørgsmål har været, om Thomas Rørdam ville forsvare nogen, han vidste var skyldig. Svaret har altid været det samme: Alle tiltalte i en straffesag har krav på en advokat, så han ser ikke noget uetisk eller problematisk i at påtage sig opgaven. Men det kan være nødvendigt at gå sin klient på klingen



VENSTREREVOLUTIONÆR. Da en kollega blev alvorlig syg, blev Thomas Rørdam forsvarer for Niels Jørgensen (billedet) fra Blekingegadebandens hårde kerne. Arkivfoto: Kristian Rost



GANGSTEREN. Også den svenske storforbryder Clark Olofsson søgte juridisk hjælp hos Thomas Rørdam, der dog ikke kunne forhindre sin klient i at få mange års fængsel i en dansk narkosag. Arkivfoto: Tine Harden



AMD. Tvinds grundlægger Mogens Amdi Petersen var i mange år forsvundet, men blev til sidst anholdt og udleveret til Danmark, hvor han i 2002 hyrede Thomas Rørdam som advokat. Arkivfoto: Holger Bundgaard

for at finde ud af, om der er noget om snakken. Hvis anklagen er rigtig, må man prøve ikke at lade sig påvirke af det.

Fra Plejebo til Tvind

I årene efter Blekingegadesagen kunne Thomas Rørdam vælge og vrage mellem store sager, og snart var det en offentlig vedtagelse blandt mennesker i juridisk knibe, at han var den bedste forsvarer.

Advokaten var aldrig kendt som den store entertainer i en retssal, men kunne på sin saglige og stringente facon pille vidneforklaringer og politiets arbejde fra hinanden. Og fik kritik for at bedrive selvstændig efterforskning og tiltalt for at lække fortrolige papirer til pressen i Færøbanksagen, hvor han dog blev frifundet.

En af hans mest medieomtalte klienter var plejehjemsassistenten fra Plejebo på Vesterbro i København, der i 1997 blev sigtet for drab på 22 beboere og sad fængslet, indtil sagen mod hende til sidst måtte opgives. Men også den svenske gangster Clark Olofsson, den af Jønke injurieanklagede filminstruktør Erik Clausen og Tvind-grundlægger Mogens Amdi Petersen tog ham som deres advokat.

Det var ingen tilfældighed, at Thomas Rørdam samlede på store sager med masser af medieomtale. Kort før sin 50-års fødselsdag og springet til Højesteret i 2002 forklarede han i Jyllands-Posten, at »det ville da være mærkeligt, hvis man ikke tog de mest interessante«.

»Og det er ikke bare ud fra en juridisk vurdering, men også, hvis sagerne var spektakulære, eller den sigtede var en interessant personlighed ... Man kan godt have det sådan, at man gerne vil ind at se personen og finde ud af, hvem de er, det er vel almindelig nysgerrighed«.

Samtidig havde han ingen skrupler ved at forsvare folk, der havde begået selv de mest uhyrlige former for kriminalitet, for som advokat må man tage, hvad der kommer, fortsatte han:

»Seksuelle overgreb mod børn er noget af det forfærdeligste, man kan forestille sig, men der er en ting, der er værre. Og det er at blive uskyldig dømt for det. Det har jeg oplevet, at der var en risiko for i nogle sager. Og der kan man ikke helt frigøre sig fra tanken om, at selve det, at noget bliver medieomtalt, også kan skabe falske anmeldelser om ting, som aldrig er foregået«.

Prisen for at tage de højprofilerede sager og at være en ivrig offentlig debattør om retssikkerhed er, at medierne også begynder at interessere sig for privatpersonen. Det har Thomas Rørdam aldrig brudt sig om, men i tidens løb har mange journalister alligevel gjort forsøget.

Allerede i 1998 forsøgte Berlingskes daværende medarbejder Olav Hergel at liste nogle detaljer ud af advokaten på en lang køretur til Jylland. Men »hver gang samtalen kommer ind på, at han som dreng var en rod, der fik karantæne i skolen, hældte sukker i benzinen på forskellige biler og i det hele taget var én lang rævestreg, så er lysten til at svare så lille, at der går engle gennem luften i den sølvgrå Alfa Romeo på vej mod Esbjerg«.

»At han fra alle sider beskrives som en drillepind med stor ironisk humor, og af kollegaen advokat Mette Lauritzen bliver betegnet som »fjollet, fjantet og helt igennem useriøs«, bliver modtaget med et forlegent smil og så heller ikke mere«, stod der i portrættet.

Sådan forholder det sig også i 2021, hvor Thomas Rørdam tager imod i Høje-

sterets reception i Prins Jørgens Gård ved Christiansborg. Han har stadig den samme lidt generte fremtoning, som jeg husker fra Plejebosagen sidst i 1990'erne, da han gik i anorak og havde Fjällräven fuld af dokumenter på ryggen.

Højesteret er ingen teklub

Der har altid været noget uhøjtideligt over Thomas Rørdam, og det virker paradoksalt, at han nu holder til i et præsidentkontor på omkring 95 kvadratmeter og er overvåget af blikket fra fortidens dommere og professorer på 1800-tals malerierne. Pladsforholdene i Højesteret er så store, at coronakrisen ikke har udgjort et problem for afviklingen af retssagerne.

»Man værner sig til højtideligheden. I Højesteret hviler meget på form og ældgamle traditioner tilbage fra enevældens tid. De overlever kun, fordi det stadig giver mening. Når dommerne rejser sig op med kappe på under voteringen og redegør for sagen en efter en, understreger man alvoren. Det er ikke en hyggelig teklub. Vi skal gerne være sikre på, at enhver sten er vendt. Vi befinder os godt med det, selv om omgangsformen er blevet meget mere afslappet, end da jeg begyndte i 2002«, siger Thomas Rørdam.

Til at begynde med gav han sig selv 2 år som højesteretsdommer, men der var knap gået 14 dage, før han vidste, at han ikke ville vende tilbage til livet som advokat. Det er lidt som at blive udvalgt til at spille på fodboldlandsholdet at blive ansat i Højesteret sammen med 17 andre af landets dygtigste og mest inspirerende jurister. Samtidig fik Thomas Rørdam en mere forudsigelig hverdag uden 100 sager i luften på samme tid og uden at blive kaldt til dommervagten, når der var begået et nyt mord.

»Det er ens lod som advokat, at man tager de spændende sager, der kommer. Derfor kører det altid på de høje navle. Jeg kendte mig selv godt nok til at vide, at det ikke ville ændre sig. Her fik jeg mulighed for et karriereskift i en forholdsvis sen alder. Jeg var modnet til beslutningen, og det var stadigvæk retssager, hvor man skal argumentere for sagen. Som advokat procederer man, i Højesteret voterer vi«, siger han.

De første år som førstevoterende er hårde, men herefter blive arbejdsbyrden gradvis mindre og kontorerne større i den over 350 år gamle og traditionsbundne institution. Mens Thomas Rørdam har siddet i Højesteret, er domstolen blevet reformeret og gået fra at være en appelinstans til mest at tage sig af de store og principielle sager i alt fra hustrudrab til udvisninger af kriminelle udlændinge.

Til august skal Højesteret tage stilling til det omstridte forbud efter grundloven mod banden Loyal to Familia, men i modsætning til i USA er Danmarks øverste domstol ikke på samme måde en politisk og aktivistisk institution, hvilket Thomas Rørdam klart foretrækker.

»Højesteret får de sager, vi får. Det har jeg ingen indflydelse på, og jeg har én stemme. Det er et forholdsvis konservativt sted, og der kommer ikke en revolution, fordi Højesteret får ny præsident. Når jeg holder op til næste år, vil rigsretssagen mod Inger Støjberg utvivlsomt være den mest prægnante sag fra min periode, fordi en rigsretssag er så usædvanlig«, siger han.

Sidste akt

Som ung advokat i 1980'erne var Thomas Rørdam med til at klage til Folketin-



BLÅ BOG

Thomas Rørdam

Født 1952 i Gladsaxe og student i 1971 fra Viborg Katedralskole. Uddannet jurist i 1976 fra Aarhus Universitet med efterfølgende studieophold ved Berkeley Universitet i USA.

Fuldmægtig i Justitsministeriet 1977-85 og herefter selvstændig advokat og medindehaver af firmaet Nyborg & Rørdam indtil 2002.

Udnævnt til højesteretsdommer i 2002 og præsident for landets øverste domstol siden 2017.

Har undervist på Københavns Universitet og skrevet bøgerne 'Pant' og 'Forsvareren'.

Bor på Amager, ugift og ingen børn.

gets Ombudsmand over, at en gruppe herboende flygtninge fik forhalet deres retskrav på familiesammenføringer. Det blev begyndelsen til tamilsagen, der i 1995 kostede tidligere justitsminister Erik Ninn-Hansen (K) 4 måneders betinget fængsel ved Rigsretten.

Nu er Højesteret på udkig efter egnede lokaler i indre København til at gennemføre rigsretssagen mod Inger Støjberg, og det bliver måske i Eigtsveds Pakhus, at afhøringerne i den historiske sag mod den tidligere Venstre-minister skal begynde efter sommerferien og være afsluttet inden årsskiftet.

»En rigsretssag er en spændende opgave for en højesteretspræsident, fordi det sker så sjældent. Men jeg har ikke nogen særlige følelser. Det er en sag, som Folketinget har valgt at rejse, og derfor er der ingen vej uden om. Så stiller vi op og behandler sagen professionelt, for det står i loven«.

Hvis Thomas Rørdam som tankeeksperiment fortsat havde været forsvarsadvokat og fået opgaven i Rigsretten, ville det forholde sig anderledes.

»Det er noget andet, hvis man bliver valgt som anklager eller forsvarer. Det kan man føle som en cadeau. Alle inklu-

SIDSTE AKT.
Selv om Thomas Rørdam har bevaret sit ungdommelige udseende, nærmer han sig pensionsalderen og fylder 70 til næste år. Engang troede han, at Blekingegade-sagen ville blive hans livs sag og den, han talte om på plejehjemmet. Nu bliver det måske Støjberg-sagen i stedet for.
Foto: Valdemar Ren

sive Inger Støjberg kan være sikre på, at tavlen er vasket ren, når sagen begynder. Vi er ikke bundet eller lader os påvirke af Instrukskommissionens beretning«, siger Thomas Rørdam med henvisning til undersøgelsen, der sidste år placerede et hovedansvar for en »klart ulovlig« administration i sager om unge asylpar hos den tidligere udlændingeminister.

Selv om præsidenten for Højesteret har bevaret sit ungdommelige udseende og går til rockkoncert med Metallica, nærmer han sig udgangen på sin karriere. Til næste år fylder Thomas Rørdam 70 år og skal stoppe med at cykle de 12 minutter fra sit hjem på Amager til Prins



En rigsretssag er en spændende opgave for en højesteretspræsident, fordi det sker så sjældent

Jørgens Gård, hvilket burde være angstprovokerende for en ugift mand, der har arbejdet så meget.

»Men det man alligevel ikke kan lave om på, skal man ikke begræde. Det er, som det er. Så må man bruge sine tanker på, hvordan man får det bedst mulige

ud af en pensionisttilværelse, og der er heldigvis mange muligheder. Jeg har ikke noget traume over at skulle holde op. Hvis Folketinget vedtog en regel om, at man kunne blive ved i Højesteret til man er 72 år, ville jeg nok sige ja. Men det gør de næppe«, siger han.

Den fysisk aktive Thomas Rørdam har mange interesser og en lejlighed i de italienske Alper, hvor han dyrker bjergbestigning, trekking og skiløb. Desuden har han haft en ambition om stadigvæk at kunne løbe en halvmaraton på under 100 minutter.

På andre strækninger har højesteretspræsidenten nok alligevel forandret sig, siden han tog fusen på kollegerne i Justitsministeriet og sagde ja til at spille Bill Gates i en komedie. Hvis der en dag skulle komme en toer af 'Baby Doom', bliver det næppe med Thomas Rørdam i birollen, og i øvrigt synes han ikke selv, at han ligner den amerikanske milliardær. Men det mente filmens caster, der tilmed dukkede op i retten for at overvære en af Rørdams retssager. Det lød sjovt at være med i en film, og derfor lod Thomas Rørdam sig overtale.

»Alderen lægger en vis dæmper på, at man ikke er så udfarende som i 20'erne. Men man ændrer ikke fuldstændig karakter, så der er nok reminiscenser. Jeg har aldrig haft lyst til at være en offentlig person og krænge mit privatliv ud. Det skal være i afmålte doser. Derfor har jeg lagt snittet, at jeg udtaler mig om det faglige forhold. Du vil aldrig se mig stille op i 'Vild med Dans' eller et quizprogram«.

Midt i 1990'erne var Thomas Rørdam ikke i tvivl om, hvilken sag der ville komme til at definere hans karriere for ikke at sige resten af hans dage.

»Når jeg kommer på plejehjem og møder mine kolleger, vil vi sikkert tale om Blekingegadesagen«, sagde han til Euro-man.

Men det var, længe før han vidste, at han en dag ville blive præsident for Højesteret og komme til at sidde som formand for Rigsretten. Så nu er spørgsmålet, om samtalen på alderdomshjemmet i stedet kommer til at dreje sig om sagen mod Inger Støjberg.

»Det kan godt være. Det vil vise sig«, siger han.

hans.davidsen@pol.dk